

STRATEGI FOR ET GODT PSYKOSOSIALT MILJØ VED ASKIM VIDEREGÅENDE SKOLE

Forord

Denne strategien er laget for å sikre elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø og er en videreføring av skolens tidligere handlingsplaner for det psykososiale miljøet. Strategien er utarbeidet gjennom et samarbeid mellom skolens ledelse, ansatte og representanter for elevene.

Askim videregående skole skal aldri akseptere at noen oppfører seg på en slik måte at det virker belastende på andre. Strategien viser hva skolen skal arbeide med for å fremme et trygt og godt skolemiljø gjennom helsefremmende og forebyggende tiltak.

Askim videregående skole er en utdanningsarena som skal gi klare signaler til elever og foresatte om at verken mobbing og andre krenkelser, bruk av rus og dopingmidler eller vold og kriminalitet tolereres. I denne strategien skal det fremgå klart hvilket helsefremmende og forebyggende arbeid som gjøres for å hindre dette.

Askim videregående skole skal arbeide med elever og ansattes holdninger gjennom kunnskap, kommunikasjon og felles verdiforankring. På den måten vil elevene ha bedre forutsetninger for å treffe riktige valg og være aktive deltagere i skolens helsefremmende og forebyggende arbeid.

Alle ansatte ved skolen skal forholde seg aktivt til denne strategien og har plikt til å varsle og gripe inn dersom man har mistanke om at elever ikke har et trygt og godt skolemiljø.

Dette arbeidet gjøres best gjennom et systematisk arbeid for å skape et trygt og inkluderende skolemiljø for hver enkelt. Dersom alle i skolesamfunnet gjør sitt beste for å skape et slikt miljø, vil vi kunne lykkes.

Askim

Vigdis Gjerberg
Rektor

Innholdsfortegnelse

Forord.....	1
Innledning.....	3
Definisjoner	4
Hva er et psykososialt miljø?.....	4
Hva er mobbing?	4
Hva er diskriminering?	4
Hva er vold?.....	4
Hva er kriminalitet?.....	5
Forankring i lovverk – se nytt lovverk	5
Strategien er forankret i Østfold fylkeskommunes styringsdokumenter:	5
«System for styring og utvikling av videregående skole i Østfold»	5
Område 2.3 Skolemiljø og normer - Kjennetegn på kriterier, med særlig vekt på følgende kvaliteter:	5
a) Elevene opplever lik praksis og oppfølging av regler og rutiner	5
b) Elevene opplever sosialt fellesskap omkring læring	5
c) God kommunikasjon og gjensidig respekt i forhold mellom elever og ansatte	5
d) Elevene opplever ikke mobbing	5
e) Elevene opplever skoledemokrati.....	5
«Strategi for psykisk helsearbeid i videregående skoler i Østfold 2013 – 2016»:.....	6
God helse er overskudd til å takle hverdagens utfordringer, dermed også skolehverdagens utfordringer.....	6
Strategien inngår i Askim videregående skoles styringsdokumenter/utviklingsplan	6
Strategiens formål.....	6
Kvalitetskriterier.....	6
Helsefremmende og forebyggende tiltak	7
Evaluerings.....	9

Innledning

Denne strategien er et overordnet dokument med et klart helsefremmende og forebyggende perspektiv, det vil si at strategien skal være en veileder for alle i vårt felles arbeid med å styrke helsefremmende faktorer og redusere faktorer som kan virke negativt på helse og livskvalitet. Målet er å skape et trygt og godt læringsmiljø og læringsutbytte for den enkelte elev.

I de tilfeller hvor det ikke er tilstrekkelig med forebyggende arbeid, men tiltak må settes inn, viser vi til skolens handlingsplaner. I disse dokumentene er det klare retningslinjer og rutiner for hvordan det skal reageres i ulike situasjoner.

For å synliggjøre hvor høy prioritet dette helsefremmende og forebyggende arbeidet har, vil det allerede fra skolestart arbeides med å etablere gode relasjoner mellom elever, mellom elever og ansatte, og mellom skolen og elevenes foresatte. Gjennom dette arbeidet ønsker vi å etablere gode klassemiljø og et godt miljø på hele skolen. Kontaktlærer må fokusere på hvilket ansvar alle har i arbeidet med å gjøre Askim videregående skole til en mobbing- og diskrimineringsfri, rus- og dopingfri skole, samtidig som vi vil ha en skole uten vold eller kriminalitet. Dette arbeidet starter ved skolestart der blant annet denne strategien og handlingsplanene gjennomgås og arbeides med både i klasserom og på møte for foresatte.

Definisjoner

Nedenfor defineres begrepene som er knyttet opp mot denne strategien og handlingsplanene for å sikre at alle på Askim videregående skole har en felles forståelse av begrepene.

Hva er et psykososialt miljø?

Med psykososialt miljø menes her de mellommenneskelige forholdene på skolen, det sosiale miljøet og hvordan elevene og personalet opplever dette. Det psykososiale miljøet handler også om elevenes opplevelse av lærings situasjonen. Elever har rett til et godt psykososialt miljø.

Vi vet at mange faktorer virker inn på elevenes oppfatning av det psykososiale skolemiljøet. Det psykososiale miljøet vil være vanskelige å beskrive, og vil avhenge av den enkeltes subjektive opplevelsesverden. En lang rekke indre og ytre faktorer (sosiale, kulturelle, religiøse, økonomiske, utdanningsmessige og øvrige helsemessige forhold) er med i et komplisert samspill – mellom individ, gruppe/familie, miljø og samfunn – og har betydning for det psykososiale miljøet. (Kunnskapsdepartementets definisjon, 2014)

Krenkelser – se Kjartan

Hva er mobbing?

En person blir mobbet når han eller hun, gjentatte ganger og over tid, blir utsatt for negative handlinger fra en eller flere personer. Det er en negativ eller aggressiv handling når noen med vilje påfører en annen person skade eller smerte – ved fysisk kontakt, ved ord eller på andre måter. For å kunne bruke betegnelsen mobbing skal det også være en viss ubalanse i makt- og styrkeforholdet: den som blir utsatt for de negative handlingene, har vanskelig for å forsvare seg og er noe hjelpeløs overfor den eller de som plager ham eller henne. Mobbing inntreffer ofte uten noen åpenbar provokasjon fra offeret si side. (Etter Dan Olweus, 1992)

Hva er diskriminering?

Diskriminering, forskjellsbehandling, vanligvis i betydningen å behandle noen mindre gunstig enn andre. Ordet brukes oftest for å betegne en usaklig eller urimelig forskjellsbehandling av andre individer, etniske grupper, nasjonaliteter, religiøse samfunn osv., ut fra følelsesmessige eller tradisjonelle holdninger. Dette gjenspeiles i begreper som f.eks. rasediskriminering, kjønnsdiskriminering. (Store norske leksikon, 2014)

Hva er vold?

Vold er forsettlig bruk av, eller trussel om, fysisk makt eller tvang, rettet mot en selv, andre enkeltpersoner, eller en gruppe.

Vold omfatter også seksuelle og psykologiske overgrep, og mangel på handling; omsorgssvikt (Etter WHO, 2009)

Hva er kriminalitet?

Kriminalitet er en form for normbrudd. En vanlig definisjon er at kriminalitet er brudd på lover, der den som bryter lovene, kan risikere straff fra offentlige myndigheter hvis hun eller han blir oppdaget. Kriminalitet handler alt så om brudd på en type normer – dem vi kaller lover. Det er vanlig å dele kriminalitet i to grupper: *forbrytelser og forseelser*. (NDLA 2014)

Forankring i lovverk – se nytt lovverk

Strategi for et godt psykososialt miljø og handlingsplanene mot mobbing og diskriminering, rus og doping, vold og kriminalitet er forankret i **Opplæringsloven § 9a**:

Alle elever i grunnskolar og vidaregåande skolar har rett til eit godt fysisk og psykososialt miljø som fremjar helse, trivsel og læring. (*§9a -1*)

Skolane skal planleggjast, byggjast, tilretteleggjast og drivast slik at det blir teke omsyn til tryggleiken, helsa, trivselen og læringa til elevane. (*§9a - 2*)

Skolen skal aktivt og systematisk arbeide for å fremje eit godt psykososialt miljø, der den enkelte eleven kan oppleve tryggleik og sosialt tilhør. (*§9a – 3*)

Dersom nokon som er tilsett ved skolen, får kunnskap eller mistanke om at ein elev blir utsett for krenkjande ord eller handlingar som mobbing, diskriminering, vald eller rasisme, skal vedkommande snarast undersøkje saka og varsle skoleleiinga, og dersom det er nødvendig og mogleg, sjølv gripe direkte inn. (*§9a – 3 andre ledd*)

Dersom ein elev eller forelder ber om tiltak som vedkjem det psykososiale miljøet, deriblant tiltak mot krenkjande åtferd som mobbing, diskriminering, vald eller rasisme, skal skolen snarast mogleg behandle saka etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova. Om skolen ikkje innan rimeleg tid har teke stilling til saka, vil det likevel kunne klagast etter føresegnene i forvaltningslova som om det var. (*§9a – 3 siste ledd*)

Skolen skal aktivt drive eit kontinuerleg og systematisk arbeid for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane, slik at krava i eller i medhald av dette kapitlet blir oppfylte. (*9a – 4*)

Strategien er forankret i Østfold fylkeskommunes styringsdokumenter:

«System for styring og utvikling av vidaregåande skole i Østfold»

Område 2.3 Skolemiljø og normer - Kjennetegn på kriterier, med særlig vekt på følgende kvaliteter:

- a) Elevene opplever lik praksis og oppfølging av regler og rutiner
- b) Elevene opplever sosialt fellesskap omkring læring
- c) God kommunikasjon og gjensidig respekt i forhold mellom elever og ansatte
- d) Elevene opplever ikke mobbing
- e) Elevene opplever skoledemokrati

«Elevenes rett til et godt og psykososialt læringsmiljø» - Kvalitetskriterier:

- Skolens miljø fremmer god fysisk og psykisk helse, trivsel og læring
- Skolen har utarbeidet systemer for jevnlig oppfølging av skolens fysiske og psykososiale miljø
- Elevene er informert om sine rettigheter etter opplæringsloven kapittel 9a og er gjort kjent med hvor denne informasjonen finnes
- Skolens plikter følges opp av lærerne, andre tilsatte, skoleledelsen og skoleeier
- Skolen kan dokumentere sitt arbeid med opplæringslovens kapittel 9a

«Strategi for psykisk helsearbeid i videregående skoler i Østfold 2013 – 2016»:

God helse er overskudd til å takle hverdagens utfordringer, dermed også skolehverdagens utfordringer.

Strategien inngår i Askim videregående skoles styringsdokumenter/utviklingsplan

og kan implementeres i skolens kjerneverdier på denne måten:

- **Kunnskap** om strategier og planer som omhandler skolens psykososiale miljø
- **Læringsglede** i et åpent og trygt miljø
- **Ansvarlighet** for å gi andre en best mulig hverdag
- **Respekt** for medmennesker
- **Engasjement** og initiativ i arbeidet med et skolens psykososiale miljø

Strategiens formål

- Askim videregående skoles mål er å skape et trygt og godt skole- og læringsmiljø som fremmer den enkelte elevs potensial for læring og utvikling.
- Askim videregående skole har et fellesskap basert på toleranse og aksept for våre felles verdier

Kvalitetskriterier

- Askim videregående skole skal arbeide for et helsefremmende skolemiljø
- Askim videregående skole vil skape en skolekultur som motvirker mobbing og diskriminering, rus og doping, og som tar vare på elevenes psykiske helse, livskvalitet og trivsel.
- Askim videregående skole har nulltoleranse for mobbing og diskriminering av elever og ansatte.
- Askim videregående skole skal være en rus- og dopingfri skole
- Askim videregående skole verdsetter skolens mangfold
- Alle ansatte plikter å ha en «føre-var» holdning til eventuelle situasjoner og utfordringer som kan oppstå i skolehverdagen og som kan ha negativ virkning på elevenes psykososiale skolemiljø.

Helsefremmende og forebyggende tiltak

Arbeid for å fremme et godt psykisk skolemiljø	Ansvar	Gjennomføring
Jobbe aktivt for å fremme skolen holdninger overfor elever og alle ansatte	Rektor Ledelse Elevrådet	Brev til foresatte som starter på Vg1 Kontinuerlig
Bevisstgjøring og aktiv bruk av Askim videregående skoles strategi og handlingsplaner samt skolens ordensreglement.	Rektor Ledelse Kontaktlærer Faglærer Alle ansatte Elevrådet	Kontinuerlig
Alle nytilsatte skal ha egne samlinger hvor Askim videregående skoles strategi og handlingsplaner er tema	Rektor Ledelse	Før skolestart Kontinuerlig
Informasjon til elever og foresatte om skolens holdninger, Askim videregående skoles strategi og handlingsplaner	Rektor Ledelse Kontaktlærer Elevrådet	Kontinuerlig, særlig fokus ved skolestart
Temadager for elever, foresatte og skolens ansatte for en aktiv kompetanseheving	Rektor Ledelse Aktuelle «interessegrupper»	Kontinuerlig
Aktive skolestartdager Tenke nytt? Oppstart av nye aktiviteter?	Rektor Ledelse Kontaktlærer Faglærer Elevrådet	1.uke av skoleåret
Fokus på skolens holdninger, strategi og handlingsplaner i elevsamtaler	Kontaktlærer Fagleder	Elevsamtaler – ved behov og særlig ved skolestart
Tydlig klasseledelse	Kontaktlærere Faglærere	Kontinuerlig
Aktiv bruk av elevundersøkelsen	Rektor Ledelse Kontaktlærer	Kontinuerlig
Bruk av digitale verktøy på en bevisst, positiv og god måte	Faglærere/ IT - avdelingen	Når Pc`ene deles ut Må gjentas Kontinuerlig
Være tilgjengelig voksen	Alle voksne	Kontinuerlig
Synlig voksen	Alle ansatte	Kontinuerlig

Arbeid for å fremme et godt psykisk skolemiljø	Ansvar	Gjennomføring
Et fungerende forebyggende team	Rektor Elevtjeneste	Kontinuerlig
Temadager for Russen	Rektor Ledelse Helsesøster	Mars/april
Kulturell skolesekk arrangement	Østfold kulturproduksjon Ledelse	Jevnlig i løpet av året
Dignety day	Ledelse Kontaktlærere Faglærere	Oktober hvert år
Verdensdagen for psykisk helse	Ledelse Elevtjenesten Kontaktlærere	Oktober hvert år
Skoleavslutninger – jul og sommer	Rektor Ledelsen	
OD – dag	Elevers OD - gruppe	Oktober
Elevkonserter	Lærere og elever MDD	Jevnlig i løpet av året
Organisere seg i ulike aktiviteter (idrett, fotogruppe, natur og ungdom, kor, filosofisk kafé, Kunne søke støtte?	Ledelsen Elevrådet Elevtjenesten	
Bruke utearealet, - ut og dans, orientering	Ledelsen Elevrådet Elevtjenesten	
Ryddig og «ordentlig» innemiljø Søppelhåndtering	Ledelsen Egen «søppelgruppe» Elevrådet	
«Det er mitt valg»	Ledelsen Lions	Skolestart
Volleyballdag	Idrettsseksjonen	Desember
Felles idrettsdag	Ledelsen Idrettsseksjonen	Skolestart?
Aktivitetsrom, Aulaen – brukes i midttimen	Ledelsen Elevrådet Fagarbeidere?	Midttimene, hele året
Skoleavis, film, tema- foredrag	Ledelsen Elevrådet Fagarbeidere?	

Arbeid for å fremme et godt psykisk skolemiljø	Ansvar	Gjennomføring
«Kroppsøvingsprosjekt»	Ledelsen Idrettsfagseksjonen	Start august 2015
«Byggfagsprosjekt»/Aktiv Livsstil	Ledelsen Ulke seksjoner	Start august 2015

Evaluering

- Planen iverksettes i mars 2014.
- Planen evalueres i juni hvert år. Eventuelle endringer iverksettes fra neste skoleår
- NB: Planen evalueres høsten 2018 i lys av e3ndrinegen som har skjedd p Opplæringsloven § 9A. Endringer som gjøres iverksettes fra umiddelbart.
- Ledelsen ved rektor har ansvar for at dette gjennomføres.

Aktuelle problemstillinger ved evalueringen kan være:

- Er vi på vei til å nå formålet med planen?
- Er planen et virksomt dokument som brukes i hele organisasjonen?